

Handläggare

Joanna Millares Rosell
Telefon: 08-508 25 402

Till

Socialnämnden
2017-12-12

Bistånd till illegala invandrare, motion (2017:48)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Motion om bistånd till illegala invandrare* av Per Ossmer och Martin Westmont (SD) till socialnämnden, stadsledningskontoret, stadsdelsnämnderna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen. Remisstiden sträcker sig till 16 februari 2018.

Per Ossmer och Martin Westmont yrkar i motionen att kommunfullmäktige tillkännager att Stockholms kommun inte ska betala försörjningsstöd till personer som uppehåller sig illegalt i kommunen.

En av de största skillnaderna i de nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd avseende papperslösa sökanden är det lagts till ett avsnitt om barnperspektivet och att papperslösa barn kan beviljas bistånd till en skälig levnadsnivå. Socialförvaltningen anser att handläggningen enligt beslutade riktlinjer leder till att barnperspektivet tillgodoses i högre grad än tidigare för papperslösa barn. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Motion (2017:48) av Per Ossmer och Martin Westmont (SD) om bistånd till illegala invandrare* av till socialnämnden och stadsledningskontoret samt stadsdelsnämnderna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen. Remisstiden sträcker sig till 16 februari 2018.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 6 december 2017. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 7 december 2017.

Ärendet

Sverigedemokraterna Per Ossmer och Martin Westmont ger i motionen argument till varför de inte anser att Stockholms stad bör bevilja försörjningsstöd till personer som saknar tillstånd att vistas i Sverige. I motionen anför de att Migrationsverket beräknar att mer än 50 000 personer under kommande år kommer att hålla sig gömda i Sverige. Det rör sig enligt motionen om personer som tagit sig in i landet otillåtet eller som har fått avslag på sina asylansökningar och försöker undgå avvisning.

Motionärerna hänvisar även till den dom som kom i juni från Högsta förvaltningsdomstolen (mål nr 1527-1529-16) i vilken domstolen kommer fram till att kommuner inte är skyldiga att utge bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen till personer som håller sig undan ett avvisningsbeslut. Motionärerna anför att om en kommun finansierar uppehållet för dem som fått avslag på asylansökan skapar detta en motstridighet mot andan i lagstiftningen och mot Migrationsverkets arbetsätt och åligganden. På sikt är handlandet ohållbart, skriver de, då detta kan bidra till ett parallellsamhälle för tiotusentals personer där svartarbete, brottslighet och social nöd dominerar. Slutsatsen dras att de som fått avslag på asylansökan eller annars uppehåller sig utan tillstånd, ska lämna landet. På grund av detta yrkas att Stockholms stad inte ska betala försörjningsstöd till personer som saknar tillstånd att vistas i kommunen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd (dnr 3.1.1-596/2015) har antagits av Kommunfullmäktige den 16 oktober 2017. De tidigare gällande riktlinjerna antogs i Kommunfullmäktige den 5 maj 2014 (dnr 3.1-4/2013). Även i de föregående riktlinjerna fanns en möjlighet för kommunen att bevilja akut bistånd till

personer som saknar uppehållstillstånd och inte heller ansökt om uppehållstillstånd i avvaktan avvisning eller utvisning. Av de nya riktlinjerna framgår att trots domen i Högsta förvaltningsdomstolen som motionen hänvisar till finns en möjlighet för kommunen att ge bistånd till personer utan tillstånd att vistas i Sverige med stöd av 4 kap. 2 § SoL.

I de nya riktlinjerna har barnperspektivet och barn till papperslösa uppmärksamats i högre grad än i de föregående riktlinjerna. I de nya riktlinjerna beskrivs att papperslösa barn numera har rätt till fullständig sjukvård och skola. Vidare anges att även om papperslösa inte har rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § SoL har socialtjänsten det yttersta ansvaret för alla som vistas i kommunen och socialtjänsten har ett särskilt ansvar för barn som tillhör utsatta grupper. Det anges vidare att om det finns barn i hushållet ska detta särskilt beaktas och en barnkonsekvensanalys göras. Barn ska kunna beviljas bistånd till en skälig levnadsnivå vilket kan innebära att barn beviljas bistånd upp till riksnorm och till en rimlig hyreskostnad. För vuxna gäller dock som tidigare att de endast kan beviljas bistånd till nödhjälp, det vill säga en reducerad norm.

De nya riktlinjerna beskriver även hur socialtjänsten ska arbeta med de papperslösa familjerna som beviljas bistånd. Socialtjänsten ska upprätta en plan som innefattar krav på vilka åtgärder som ska uppfyllas för att bistånd ska kunna utgå. Om familjen beviljas ekonomiskt bistånd är det viktigt att täta uppföljningar görs och att man arbetar för en långsiktig lösning på situationen. Att arbeta för barnets bästa i ett långsiktigt perspektiv kan handla om att man behöver motivera familjen att ta kontakt med Migrationsverket och i andra fall behöver familjen lösa situationen på annat sätt. Motivationsarbetet kan även handla om att motivera till kontakt med organisationer inom civilsamhället samt vid behov kontakt med hälso- och sjukvården.

Det är svårt att beräkna hur många papperslösa och gömda människor som finns i Sverige och i Stockholm. Enligt Migrationsinfo finns ungefärliga beräkningar från 2010 som säger att det uppehåller sig mellan 10 000 och 35 000 papperslösa personer i Sverige och av dessa är uppskattningsvis 2–3 000 barn. Anledningen till att det är så svårt att beräkna antalet papperslösa är att de inte finns registrerade någonstans och deras rädsla för att bli utvisade gör att de oftast håller sig på avstånd från myndigheterna. I maj 2017 gjorde socialförvaltningen en inventering av antalet papperslösa barn och unga (0-24 år) som ansökt om ekonomiskt bistånd i stadsdelsförvaltningarna. 12 av 14 stadsdelsförvaltningar

svarade på förfrågan och det visade sig att i dessa förvaltningar hade totalt sex papperslösa barn varit aktuella för bistånd.

Eftersom det är oklart hur stor gruppen av papperslösa som vänder till socialtjänsten i Stockholm kommer att bli, kommer socialförvaltningen att noggrant följa utvecklingen genom avstämningar med stadsdelarna. Dialog om hur handläggningen ska tillämpas kommer kontinuerligt att föras på nätverken som hålls inom ekonomiskt bistånd. Som framgår av riktlinjerna beviljas bistånd till papperslösa inte kravlöst. De sökande behöver såsom andra sökande medverka till utredning och till en planering som kan leda till självförsörjning. När det gäller barnfamiljer ska barnkonsekvensanalys göras där konsekvenser för barnet, både på lång och kort sikt vägs in. Barnkonsekvensanalysen används som en del i beslutsunderlaget. Detta innebär inte att det alltid kommer att visa sig vara bäst för barnet att bistånd beviljas men genom detta synliggörs barnens behov. Socialförvaltningen anser att handläggningen enligt beslutade riktlinjer leder till att barnperspektivet tillgodoses i högre grad än tidigare.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

1. Motion (2017:48) om bistånd till illegala invandrare